

**MĀSAS (VISPĀRĒJĀS APRŪPES MĀSAS)
PROFESIJAS STANDARTS**

1. Profesijas nosaukums, kvalifikācijas līmenis	
Māsa	Piektais profesionālās kvalifikācijas līmenis (5.PKL) (atbilst sestajam Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūras līmenim (6.LKI))
2. Profesionālās kvalifikācijas prasības	
Profesijas specializācijas: Māsas profesijas pamatspecialitātes ir noteiktas Ministru kabineta 2016.gada 24.maija noteikumu Nr.317 "Ārstniecības personu un ārstniecības atbalsta personu reģistra izveides, papildināšanas un uzturēšanas kārtība" 1.pielikuma 4.punktā. Saistītās profesijas, kvalifikācijas līmenis: Māsas profesijas saistīto profesiju kompetence kā arī teorētisko zināšanu un praktisko iemaņu apjoms ir noteikts Ministru kabineta 2009.gada 24.marta noteikumos Nr.268 „Noteikumi par ārstniecības personu un studējošo, kuri apgūst pirmā vai otrā līmeņa profesionālās augstākās medicīniskās izglītības programmas, kompetenci ārstniecībā un šo personu teorētisko un praktisko zināšanu apjomu”.	
3. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu kopsavilkums	
Māsa veic pacientu aprūpi: piedalās ārstniecībā; vada pacientu aprūpes darbu; nodarbojas ar pacientu izglītošanu veselības jautājumos; veic profesionālās izglītības darbu. Māsas profesionālie pienākumi un uzdevumi: 3.1. Vispārējās aprūpes nodrošināšana: 3.1.1. realizēt uz pierādījumiem balstītu aprūpes procesu; 3.1.2. nodrošināt konfidencialitāti un pacientu tiesības profesionālajā darbībā; 3.1.3. veikt pacienta stāvokļa novērtēšanu; 3.1.4. nodrošināt un īstenot aprūpes procesu; 3.1.5. nodrošināt māsas prakses kvalitāti un attīstību; 3.1.6. realizēt uz indivīdu centrētu aprūpi; 3.1.7. atbalstīt pacienta integrāciju sabiedrībā. 3.2. Vispārējās specializētās aprūpes nodrošināšana: 3.2.1. nodrošināt neatliekamās medicīniskās palīdzības sniegšanu dzīvībai kritiskās un katastrofu situācijās; 3.2.2. nodrošināt pediatriko aprūpi; 3.2.3. nodrošināt jaundzimušā, zīdaiņa un mātes un aprūpi; 3.2.4. nodrošināt ilgtermiņa aprūpi pacientiem ar hroniskām slimībām; 3.2.5. nodrošināt pacientu aprūpi vispārējā medicīnā un ķirurģijā; 3.2.6. nodrošināt aprūpi pacientiem ar psihiskās veselības un attīstības traucējumiem; 3.2.7. nodrošināt aprūpi personām ar invaliditāti; 3.2.8. nodrošināt geriatrisko aprūpi;	

- 3.2.9. veikt primāro veselības aprūpi un aprūpi mājās visu vecumu posmu personām;
- 3.2.10. veikt paliatīvo aprūpi;
- 3.2.11. veikt mirstoša pacienta aprūpi;
- 3.2.12. ievērot infekciju kontroles principus.

3.3. Izglītošana (māsu praksē):

- 3.3.1. veikt nepārtrauktu savu zināšanu un prasmju izvērtēšanu, uzturēšanu un pilnveidošanu;
- 3.3.2. izglītēt citus veselības un sociālās aprūpes komandas dalībniekus;
- 3.3.3. veikt māsu izglītošanu;
- 3.3.4. izglītēt pacientus un viņu ģimenes locekļus vai likumiskos pārstāvjus akūtu slimību gadījumā;
- 3.3.5. izglītēt pacientus un viņu ģimeni vai likumiskos pārstāvjus hronisku slimību gadījumā;
- 3.3.6. izglītēt sabiedrību.

3.4. Līderības un vadības nodrošināšana māsu praksē:

- 3.4.1. uzturēt pozitīvu profesijas tēlu;
- 3.4.2. vadīt veselības aprūpes darba nodrošināšanai nepieciešamos resursus;
- 3.4.3. darboties starpnozaru komandā;
- 3.4.4. iesaistīties veselības aprūpes pārmaiņu procesā.

3.5. Klīnisko procedūru veikšana:

- 3.5.1. nodrošināt iespēju robežās komfortablu un drošu vidi pacientam;
- 3.5.2. veikt medikamentozo aprūpi;
- 3.5.3. veikt brūču aprūpi;
- 3.5.4. nodrošināt oksigenāciju pacientam;
- 3.5.5. nodrošināt šķidruma un uztura uzņemšanu pacientam;
- 3.5.6. nodrošināt klīniskās procedūras eliminācijas procesiem;
- 3.5.7. sagatavot pacientu diagnostiskajām un ārstnieciskajām procedūrām;
- 3.5.8. veikt dažādu veidu imobilizāciju;
- 3.5.9. nodrošināt pacienta mobilizāciju.

3.6. Profesionālās darbības nodrošināšanas vispārējie uzdevumi:

- 3.6.1. lietot valsts valodu;
- 3.6.2. lietot vismaz vienu svešvalodu;
- 3.6.3. strādāt individuāli un komandā, plānojot savu un citu cilvēku darbu;
- 3.6.4. ievērot darba aizsardzības, ugunsdrošības, vides aizsardzības un civilās aizsardzības prasības;
- 3.6.5. ievērot darba tiesisko attiecību normas;
- 3.6.6. lietot informācijas un komunikācijas tehnoloģijas, t.sk. biroja tehniku;
- 3.6.7. ievērot ētiku, bioētiku un cilvēktiesības profesionālajā darbībā;
- 3.6.8. lietot sociālās un pilsoniskās prasmes;
- 3.6.9. līdzdarboties civilās aizsardzības un katastrofu pārvaldībā;
- 3.6.10. pilnveidot profesionālo kvalifikāciju;
- 3.6.11. izmantot kritisko domāšanu lēmumu pieņemšanā;
- 3.6.12. pielietot jaunākos uz pierādījumiem balstītos sasniegumus;
- 3.6.13. līdzdarboties veselības aprūpes un sociālās labklājības jomas pētījumos un projektos.

**4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
4.1.	Vispārējās aprūpes nodrošināšana:				
4.1.1.	Realizēt uz pierādījumiem balstītu aprūpes procesu.	Īstenot uz pierādījumiem balstītu aprūpi. Lietot pētniecības metodoloģiju un terminoloģiju. Pielietot māszinību un citu ar veselības aprūpes jomu saistīto zinātņu teorijas un jēdzienus.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Uz pierādījumiem balstīta aprūpe. Pētniecība, metodoloģija un terminoloģija. Māszinību zinātnes teorijas un jēdzieni. Veselība un slimība. Pamatoperācijas un matemātiskas un statistikas pamatuzdevumu prezentācijas. Dabaszinības. Dabas pasaules pamatprincipi. Fundamentālas zinātniskās pamatkonceptijas. Tehnoloģiskie produkti un procesi. Zinātnes un tehnoloģijas ietekme uz pasauli. Zinātnisko teoriju priekšrocības un ierobežojumi.	Spēja īstenot pierādījumos balstītu aprūpi, izmantojot pētniecības metodoloģiju un terminoloģiju.	6.LKI
4.1.2.	Nodrošināt konfidencialitāti un pacientu tiesības profesionālajā darbībā.	Ievērot konfidencialitātes principu. Ievērot personas datu aizsardzību. Ievērot pacienta tiesības.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Konfidencialitātes princips. Personas datu aizsardzība. Pacienta autonomija un tiesības. Dzimumu līdztiesība. Vardarbības atpazīšana. Bērnu tiesības.	Spēja ievērot un nodrošināt konfidencialitāti un personas datu aizsardzību, autonomiju un tiesības profesionālajā darbībā.	6.LKI

**4. Profesionālās darbības pamatzudevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
4.1.3.	Veikt pacienta stāvokļa novērtēšanu.	Noteikt un izvērtēt pacienta vitālo funkciju rādītājus. Noteikt un izvērtēt pacienta antropometriskos datus. Lietot auskultācijas, palpācijas, perkusijas un inspekcijas metodes aprūpē. Veikt subjektīvo un objektīvo pacienta datu ievākšanu un izvērtēšanu.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Vitālo funkciju rādītāji. Antropometrisko dati. Laboratoriskās izmeklēšanas metodes, rezultātu interpretācija. Subjektīvie un objektīvie dati auskultācija, palpācija, perkusija un inspekcija. Dažādu ekspress diagnostikas testi. Dažādas tehnoloģijas un metodes vitālo rādītāju noteikšanai.	Spēja veikt pacienta stāvokļa novērtēšanu.	6.LKI
4.1.4.	Nodrošināt un īstenot aprūpes procesu.	Ievērot starpkultūru komunikāciju multikulturālā vidē. Novērtēt, noteikt aprūpes diagnozes, plānot un īstenot pacienta aprūpes procesu un tā nepārtrauktību. Autonomi pieņemt klīniskos lēmumus aprūpē. Izmantot kritiskās domāšanas pieeju pacienta aprūpē.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Klīniskās zināšanas medicīnā. <u>Lietošanas līmenī:</u> Starppersonu saskarsme. Multikulturālā aprūpe. Kritiskā domāšana. Aprūpes process, aprūpes diagnozes un klasifikācija, izvērtēšana, uz personu centrēta aprūpe un dokumentēšana.	Spēja patstāvīgi (autonomi) nodrošināt pacienta aprūpes procesa nepārtrauktību multikulturālā vidē.	6.LKI
4.1.5.	Nodrošināt māsas prakses kvalitāti un attīstību.	Izprast un ievērot pacienta drošības pamatprincipus. Izprast cilvēkfaktora ietekmi pacienta drošībā.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Pacienta drošības pamatprincipi. Pacienta drošību ietekmējošie cilvēkfaktori.	Spēja nodrošināt māsas prakses kvalitāti un attīstību.	6.LKI

**4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)
		Izprast veselības aprūpes sistēmas ietekmi uz pacienta aprūpi. Darboties komandā, mācīties no kļūdām, lai novērstu kaitējumu pacientam. Izprast klīniskos riskus un veikt darbības to novēršanā un mazināšanā. Izprast kvalitātes uzlabošanas metožu pielietošanu aprūpē drošības kontekstā. Iesaistīt pacientu un viņa ģimeni vai likumiskos pārstāvjus drošas pacientu aprūpes nodrošināšanā. Izprast infekciju kontroles un profilakses pasākumus drošai pacienta aprūpei. Izprast invazīvās procedūras riskus pacienta drošības kontekstā. Izprast medikamentu administrēšanas riskus pacienta drošības kontekstā. Līdzdarboties profesionālo vadlīniju, rekomendāciju attīstīšanā un ieviešanā. Līdzdarboties kvalitātes nodrošināšanas un uzlabošanas procesos.	Sistēmas ietekme uz drošu pacienta aprūpi. Klīniskie riski un pārvaldība. <u>Lietošanas līmenī:</u> Starpprofesionāļu komandas darbs. Aprūpe bez kaitējuma un mācīšanās no kļūdām. Aprūpes kvalitāte. Pacientu drošības principi. Infekcijas kontrole un profilakse. Drošs zāļu menedžments. Invazīvo procedūru riski pacientu drošības kontekstā. Standartizācijas process. Profesionālās vadlīnijas un rekomendācijas. Klīniskās vadlīnijas un standarti. Klīniskie auditi. Kvalitātes sistēmas procesi un nozīme. Veselības aprūpes sistēma. Pacientu/klientu apmierinātība. Aprūpes prakses kvalitāte.	

**4. Profesionālās darbības pamatzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
		Piedalīties profesionālos auditos. Piedalīties pacientu apmierinātības izvērtēšanas procesā. Piedalīties kvalitātes sistēmas izstrādāšanā, īstenošanā un pilnveidošanā. Piedalīties inovatīvu procesu īstenošanā. Sadarboties kvalitātes sistēmas ietvaros. Attīstīt māsu praksi.			
4.1.6.	Realizēt uz indivīdu centrētu aprūpi.	Sniegt uz pacientu centrētu aprūpi visu vecumu pacientu grupām. Lietot terapeitiskās komunikācijas principus praksē. Izprast pacientu kā indivīdu/personību.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Dzīves cikls. <u>Lietošanas līmenī:</u> Pacientu un pakalpojumu sniedzēju partnerība veselības aprūpes jomā. Ģimenes lomu un nozīmi veselības aprūpes procesā. Māsas un pacienta klīniskā mijiedarbība. Pakalpojuma kvalitāte. Pacienta iesaistīšana un pilnvarošana. Sadarbības prasmes. Terapeitiskā komunikācija.	Spēja realizēt uz indivīdu centrētu aprūpi, lietojot terapeitisko komunikāciju.	6.LKI

**4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
4.1.7.	Atbalstīt pacienta integrāciju sabiedrībā.	Veicināt pacienta neatkarību, palīdzot noteikt aprūpes mērķus. Veidot ģimenei vai likumiskajiem pārstāvjiem izpratni par pacienta saslimšanu. Veidot savstarpēju uzticēšanos.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Veselības aprūpes organizācija. Integrācijas process. Terapeitiskā komunikācija.	Spēja atbalstīt pacienta integrēšanos sabiedrībā.	6.LKI
4.2.	Vispārējās specializētās aprūpes nodrošināšana:				
4.2.1.	Nodrošināt neatliekamās medicīniskās palīdzības sniegšanu dzīvībai kritiskās un katastrofu situācijās.	Patstāvīgi veikt vitālo funkciju monitorēšanu un novērtēšanu. Nodrošināt vitālās funkcijas visa vecuma pacientiem. Pielietot pieaugušo un bērnu pamata un paplašinātos atdzīvināšanas algoritmu. Pielietot neatliekamās medicīniskās palīdzības algoritmus visu vecumu pacientu grupām. Nodrošināt neatliekamo medicīnisko palīdzību specifiskās situācijās. Nodrošināt neatliekamo medicīnisko palīdzību katastrofu situāciju gadījumos.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Aprūpes pamatprincipi intensīvajā terapijā. Šoku veidi un komas. Toksisko vielu eliminācijas metodes. Dekontaminācijas pasākumi. Neatliekamie psihiatriski stāvokļi. Neatliekamā medicīniskā palīdzība veselībai un dzīvībai kritiskās situācijās. Neatliekamā medicīniskā palīdzība un katastrofu medicīna. Neatliekamā medicīniskā palīdzībā lietojamie medikamenti. Sirds ritma traucējumi/aritmijas. Elpošanas nepietiekamība. Defibrilatora/automātiskā ārējā defibrilatora lietošana kardiopulmonālās reanimācijas laikā.	Spēja sniegt neatliekamo medicīnisko palīdzību dzīvībai kritiskās un katastrofu situācijās indivīdiem visos vecuma posmos.	6.LKI

**4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
			Neatliekamā medicīniskā palīdzība dažādu etioloģiju šoku gadījumā. Neatliekamā medicīniskā palīdzība akūtu sāpju gadījumā. Neatliekamā medicīniskā palīdzība dažādu etioloģiju asiņošanas, politraumu gadījumā. Neatliekamā medicīniskā palīdzība grūtniecības un dzemdību laikā. Neatliekamā medicīniskā palīdzība pacientiem, kuri cietuši radiācijas iedarbības rezultātā. Rīcība katastrofu situācijās.		
4.2.2.	Nodrošināt pediatrisko aprūpi.	Novērtēt akūta, kritiski slima bērna veselības stāvokli, izmantojot iegūtos anamnēzes datus, novērtēt fizioloģisko nestabilitāti un potenciāli dzīvībai bīstamos stāvokļus. Novērtēt un veicināt bērna fizisko, psihomotoro, kognitīvo un sociālo attīstību dažādos vecuma periodos un atpazīt patoloģiskas izmaiņas. Noteikt aprūpes diagnozes un plānot aprūpi pediatriskiem pacientiem. Atpazīt bērna vecumam raksturīgākās saslimšanu sistēmas, klīniskos simptomus,	<u>Izpratnes līmenī:</u> Bērnu slimību klīniskie simptomi, diagnostika un ārstēšana. Bērnu fizioloģiskās un psiholoģiskās attīstības īpatnības. <u>Lietošanas līmenī:</u> Akūts, kritiski un hroniski slimis bērns. Bērna veselība un attīstība. Vesels bērns. Slima bērna aprūpe. Invazīvās/neinvazīvās procedūras bērna vecuma periodos.	Spēja nodrošināt pierādījumos balstītu pediatrisku aprūpi.	6.LKI

**4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)
		pārzināt diagnostisku, ārstēšanas metožu principus. Nodrošināt un veikt uz pierādījumiem balstītu aprūpi. Veikt bērniem dažādos vecuma periodos invazīvās/neinvazīvās procedūras saskaņā ar labas prakses vadlīnijām vai uz pierādījumiem balstīta prakse. Izskaidrot bērnam un ģimenei vai likumiskajiem pārstāvjiem par medikamentozās terapijas mērķus, prognozēt ar zāļu vielu lietošanu saistītās iespējamās blakusparādības, izvērtēt zāļu vielu efektus un devas. Veicināt veselīga uztura pamatprincipus un identificēt ēdināšanas problēmas dažādos bērna vecuma periodos. Sniegt efektīvu informāciju bērnam ar veselības problēmām un viņa ģimenei vai likumiskajiem pārstāvjiem, izmantojot piemērotas metodes atbilstoši bērna vecumam. Veikt bērna un viņa ģimenes vai likumisko pārstāvju izglītošanu par veselīgu dzīvesveidu un veselības veicināšanu, traumu un slimību risku novēršanu.	Medikamentu pareiza un droša lietošana un/vai ievadīšanas pamatprincipi bērnu vecumā. Medikamentozā aprūpe bērna vecumā. Vesela un slima bērna uzturs. Bērna un ģimenes vai likumisko pārstāvju izglītošana. Veselīga dzīvesveida principi dažādos bērna vecumos. Traumu profilakse. Vakcinācijas. Efektīva informācijas apmaiņa. Piemērotās mācīšanas metodes. Aprūpes process pediatrijā, aprūpes diagnozes un klasifikācija. Psiholoģiska krīze, krīzes gaita, krīzes intervence, vardarbības riska faktori.	

**4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
		Izvērtēt pediatriko pacientu aprūpes rezultātus.			
4.2.3.	Nodrošināt jaundzimušā, zīdaiņa un mātes aprūpi.	Veikt atsevišķas antenatālās aprūpes epizodes, atpazīt antenatālos riskus. Veikt sievietes aprūpi pēcdzemdību periodā, atpazīt pēcdzemdību komplikāciju riskus. Veikt jaundzimušā aprūpi, atpazīt veselības riskus un komplikācijas. Sniegt psihoemocionālo atbalstu sievietei pēc grūtniecības pārtraukšanas un grūtniecības pārtraukšanās, veicināt līdzcilvēku (atbalsta personu, ģimenes, likumisko pārstāvju) iesaistīšanu. Veikt ģimenes vai likumisko pārstāvju/individua izglītošanu mātes un bērna veselības/reproduktīvās veselības kontekstā. Izprast mātes un bērna veselības aprūpes politikas pamatprincipus.	<u>Priekšstata līmenī:</u> Antenatālās aprūpes bāzes programma. Antenatālās aprūpes sociālie aspekti. Mātes un bērna veselības aprūpes politikas pamatprincipi un normatīvais regulējums. <u>Izpratnes līmenī:</u> Mātes un bērna veselības aprūpes kvalitātes kritēriji/indikatori. Sievietes fizioloģija grūtniecības laikā. Augļa augšana un attīstība. Sievietes fizioloģija pēcdzemdību periodā. Pēcdzemdību komplikācijas. Kontracepcija pēc dzemdībām. Reproduktīvā veselība, to ietekmējošie faktori. Sievietes uzturs un fiziskās aktivitātes grūtniecības laikā. Sievietes uzturs zīdīšanas laikā. Perinatālā psiholoģija. Ģimenes psiholoģija.	Spēja nodrošināt mātes, bērna aprūpi un ģimenes vai likumisko pārstāvju izglītošanu reproduktīvās veselības kontekstā.	6.LKI

**4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
			<u>Lietošanas līmenī:</u> Veselības veicināšana reproduktīvajā vecumā. Zīdīšanas fizioloģija. Jaundzimušā fizioloģija, augšana un attīstība. Zaudējums, sēru fāzes. Sievietes aprūpe pēcdzemdību periodā, aprūpes procesu, aprūpes diagnozes un klasifikācija, Vakcinācijas kalendārs.		
4.2.4.	Nodrošināt ilgtermiņa aprūpi pacientiem ar hroniskām slimībām.	Novērtēt raksturīgākos hronisku slimību simptomus, pārzināt nepieciešamās diagnostiskās metodes un diagnostiskos kritērijus, kā arī pārzināt ārstēšanas principus. Noteikt aprūpes diagnozes un plānot aprūpi hroniskiem pacientiem. Nodrošināt un veikt uz pierādījumiem balstītu hronisko pacientu aprūpi. Izprast komplementārās un alternatīvās medicīnas un radošās terapijas metodes hronisku slimību ārstēšanā un pacientu aprūpē.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Hronisko slimību attīstības mehānismi, diagnostiskie kritēriji un medikamentozās ārstēšanas principi. Normatīvie regulējumi par hronisko slimību ārstēšanu, pacientu pienākumi un tiesības, sociālais atbalsts. <u>Lietošanas līmenī:</u> Holistiskās aprūpes principi pacientiem ar hroniskām slimībām. Hronisko slimību komplikācijas Pacientu izglītošanai piemērotas mācību metodes. Hronisko slimību ietekme uz psihoemocionālo stāvokli.	Spēja nodrošināt ilgtermiņa aprūpi pacientiem ar hroniskām slimībām visos vecuma posmos.	6.LKI

**4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
		Veicināt nepieciešamo starpdisciplināro sadarbību pacientu aprūpē ar hroniskām slimībām. Palīdzēt pacientam apgūt pašaprūpei nepieciešamās zināšanas, prasmes un iemaņas, piemērojot mācību metodes un mācību materiālus pacientu izglītošanā. Izvērtēt hroniski aprūpējamo pacientu aprūpes rezultātus. Sniegt emocionālo atbalstu pacientiem ar hroniskām slimībām. Nodrošināt aprūpes darbību nepārtrauktību un ilgtspējību pacientiem ar hroniskām slimībām.	Motivācijas veidošanas stratēģijas Uz pacientu orientētās aprūpes principi pacientiem ar hroniskām slimībām. Aprūpes process, aprūpes diagnozes un klasifikācija.		
4.2.5.	Nodrošināt pacientu aprūpi vispārējā medicīnā un ķirurģijā.	Novērtēt akūti un kritiski slima pacienta veselības stāvokli, noteikt aprūpes diagnozes un plānot aprūpi pacientiem vispārējā medicīnā un ķirurģijā. Izprast akūtu slimību simptomus, dažāda vecuma grupu pieaugušiem pacientiem vispārējā medicīnā un ķirurģijā. Nodrošināt aprūpes procesu pieaugušiem pacientiem ar dažādām saslimšanām.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Vispārējā medicīna un ķirurģija. Diagnostiskie kritēriji un medicīnas tehnoloģijas un to pielietojums. Pacientu rehabilitācijas principi. <u>Lietošanas līmenī:</u> Cilvēka organisma uzbūve, funkcijas un regulācijas mehānismi. Slimību attīstības un novērtēšanas mehānismi.	Spēja nodrošināt pacientu aprūpi vispārējā medicīnā un ķirurģijā visos vecuma posmos.	6.LKI

**4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
		Veicināt pacienta un viņa ģimenes vai likumisko pārstāvju līdzestību aprūpes procesā. Izskaidrot uztura un šķidruma uzņemšanas pamatprincipus dažāda vecuma grupu pieaugušiem pacientiem ar dažādām saslimšanām. Izprast rehabilitācijas pamatprincipus veselības atjaunošanā, uzturēšanā un saglabāšanā. Izvērtēt pacientu aprūpes rezultātus.	Uz pacientu orientētās aprūpes principi. Medikamentozās terapijas un aprūpes principi. Medikamentu pareiza un droša lietošana un/vai ievadīšana dažādu vecuma grupu pieaugušiem pacientiem. Holistiskās aprūpes principi. Dažādu vecuma grupu pieaugušu pacientu izglītošanai piemērotas mācību metodes, motivācijas veidošana principi. Vesela un slima pieauguša cilvēka uzturs. Aprūpes process, aprūpes diagnozes un klasifikācija.		
4.2.6.	Nodrošināt aprūpi pacientiem ar psihiskās veselības un attīstības traucējumiem.	Izprast un atpazīt psihisko traucējumu un slimību etioloģiju, diagnostikas, ārstēšanas un rehabilitācijas principus. Novērtēt pacientus ar dažādiem psihiskiem stāvokļiem un psihiatriskām slimībām. Noteikt aprūpes diagnozes un plānot aprūpes procesu pacientiem ar psihiskās veselības traucējumiem un attīstības traucējumiem.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Diagnostiskās un ārstnieciskās procedūras psihiatrijā. Psihiskie stāvokļi un psihiatriskās saslimšanas. <u>Lietošanas līmenī:</u> Pacientu aprūpes process dažādu psihisko traucējumu un slimību gadījumos. Mentālā veselība. Pacientu ar psihiskiem traucējumiem un slimībām novērošanas principi.	Spēja nodrošināt aprūpi pacientiem ar psihiatriskām saslimšanām visos vecuma posmos.	6.LKI

**4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
		Nodrošināt pacientu aprūpi dažādu psihisko traucējumu un slimību gadījumos. Izprot diagnostiskās un ārstnieciskās procedūras psihiatrijā. Nodrošināt un lietot novērošanas principus pacientiem ar psihiskiem traucējumiem un slimībām. Veikt aprūpi pacientiem ar atkarībām. Pielietot pedagoģijas principus pacientu un viņu ģimenes vai likumisko pārstāvju izglītošanā par psihisku traucējumu un slimību vadīšanu. Lietot atbilstošu saskarsmes modeli darbā ar psihietriskiem un narkoloģiskiem pacientiem. Veicināt mentālo veselību. Izvērtēt aprūpes rezultātus pacientiem ar psihiskiem traucējumiem un psihiatriskām saslimšanām.	Pedagoģijas principi ģimenes vai likumisko pārstāvju izglītošanā par psihisku traucējumu un psihiatrisku slimību vadīšanu. Saskarsmes īpatnības darbā ar psihietriskiem pacientiem un viņu ģimenēm vai likumiskajiem pārstāvjiem. Aprūpes process, aprūpes diagnozes un klasifikācija.		
4.2.7.	Nodrošināt aprūpi personām ar invaliditāti.	Atpazīt pazīmes, kas liecina par personu ar invaliditāti. Atbalstīt cilvēka pašnoteikšanos pielāgošanos un integrēšanos sociālajā un fiziskajā vidē.	<u>Priekšstata līmenī:</u> Normatīvie akti sociālās drošības jomā.	Spēja nodrošināt aprūpi personām ar invaliditāti.	6.LKI

**4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
		Lietot modernās tehnoloģijas saziņai ar personām ar invaliditāti. Izprast problēmas un vajadzības personām ar invaliditāti, un uzlabot viņu dzīves kvalitāti un veiksmīgu integrāciju sabiedrībā.	Valsts sociālās politikas veidošanas un īstenošanas pamatprincipi. Sociālās rehabilitācijas pamatprincipi. <u>Izpratnes līmenī:</u> Personas ar invaliditāti. Funkcionēšanas ierobežojumi. <u>Lietošanas līmenī:</u> Aprūpes principus personām ar invaliditāti. Aprūpe cilvēkiem ar īpašām vajadzībām, pielietot nepieciešamos līdzekļus, nodrošināt drošu darba vidi, veikt pacienta pārvietošanu atbilstoši ergonomijas principiem. Aprūpes process, aprūpes diagnozes un klasifikācija.		
4.2.8.	Nodrošināt geriatrisko aprūpi.	Veikt funkcionālo novērtēšanu, sniegt nepieciešamo palīdzību funkciju nodrošināšanā. Veikt psihosociālo novērtēšanu, sniegt nepieciešamo palīdzību funkciju nodrošināšanā. Izprast ar vecumu saistītās fizioloģiskās izmaiņas. Noteikt aprūpes diagnozes un plānot geriatrisko aprūpi. Veikt medikamentozo aprūpi.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Senioru novecošanas problēmas bioloģiskie, medicīniskie, psiholoģiskie, sociālie aspekti. Novecošanas fizioloģiskās izmaiņas organismā. Geriatriskā rehabilitācija un profilakse. <u>Lietošanas līmenī:</u> Kognitīvo funkciju traucējumi senioriem.	Spēja nodrošināt geriatrisko aprūpi.	6.LKI

**4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
		Izprast senioru saskarsmes īpatnības. Ievērot profilakses pasākumus. Izvērtēt geriatriskās aprūpes rezultātus.	Aprūpes process senioru aprūpē, aprūpes diagnozes un klasifikācija. Psihosociālie aspekti/psihosociālā higiēna. Saskarsmes principi senioru aprūpē. Tiesiski ētiskie aspekti senioru aprūpē. Seniora izglītošana izmantojot piemērotas mācību metodes. Starpdisciplināra sadarbība. Novecošanas fizioloģiskās izmaiņas, neatkarīgi no slimībām, ārējās un iekšējās vides patoloģiskām ietekmēm.		
4.2.9.	Veikt primāro veselības aprūpi un aprūpi mājās visu vecumu posmu personām.	Identificēt veselības, psihosociālos un ekonomiskos riskus indivīda individuālajā vidē un ģimenē, tai skaitā likumiskiem pārstāvjiem. Novērtēt indivīda veselības un fiziskās un psihosociālās problēmas. Interpretēt anamnēzes un fiziskās apskates rezultātus, identificēt problēmas, noteikt aprūpes diagnozes un plānot aprūpes darbības. Lietot efektīvu terapeitisko komunikāciju.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Veselības aprūpes principi primārā veselības aprūpē. Starptozaru sadarbības veselību veicinošas vides veidošanā un vienlīdzīgu iespēju radīšanā visu sociālo slāņu indivīdiem. Sabiedrības iesaiste veselīgas vides veicināšanā. Skrīninga izmeklēšanas metodes. <u>Lietošanas līmenī:</u> Veselības aprūpe mājās. Sabiedrības veselība un tās veicināšana.	Spēja veikt primāro veselības aprūpi un aprūpi mājās visu vecumu posmu personām.	6.LKI

**4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
		Plānot un īstenot veselības veicināšanu un slimību profilaksi. Lietot mācīšanas un koučinga metodes indivīda izglītošanā. Pārzināt skrīninga izmeklēšanas metodes. Pārzināt un administrēt vakcinācijas procesu. Īstenot ilgtermiņa sadarbību ar indivīdu un viņa ģimeni vai likumiskajiem pārstāvjiem. Plānot un konsultēt indivīdu par dzīves kvalitāti vadoties pēc viņa vajadzībām. Veikt veselības aprūpi mājās. Piedalīties sabiedrības veselības veicināšanā un veselības stiprināšanā.	Slimību profilakse. Skrīnings. Vakcinācija. Terapeitiskā komunikācija. Dzīves kvalitāte. Izglītšana un koučings. Aprūpes process, aprūpes diagnozes un klasifikācija.		
4.2.10.	Veikt paliatīvo aprūpi.	Veikt paliatīvi aprūpējamo visu vecumu posmu pacientu aprūpes vajadzību un vispārējā stāvokļa monitorēšanu un izvērtēšanu. Noteikt aprūpes diagnozes paliatīvi aprūpējamajiem visu vecumu posmu pacientiem. Nodrošināt un veikt uz pierādījumiem balstītu aprūpi	<u>Priekšstata līmenī:</u> Paliatīvā aprūpe - definīcija, nozare, saturs, vēsture, funkcijas. <u>Izpratnes līmenī:</u> Psiholoģiska krīze, krīzes gaita, krīzes intervence. <u>Lietošanas līmenī:</u> Efektīvas terapeitiskas saskarsmes stratēģijas un paņēmieni darbā ar	Spēja nodrošināt paliatīvo aprūpi.	6.LKI

**4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
		paliatīvi aprūpējamajiem visu vecumu posmu pacientiem. Nodrošināt efektīvu sāpju mēdzmentu paliatīvi aprūpējamajiem visu vecumu posmu pacientiem. Novērtēt paliatīvi aprūpējamo visu vecumu posmu pacientu aprūpes rezultātus. Sniegt emocionālo atbalstu pacientiem un viņu ģimenēm vai likumiskiem pārstāvjiem.	paliatīvās aprūpes pacientiem, viņu ģimeni vai likumiskajiem pārstāvjiem. Sāpju psihofizioloģija, sāpju novērtēšana, sāpju mēdzments, farmakoloģiskās un nefarmakoloģiskās atsāpīšanas metodes. Aprūpes process, aprūpes diagnozes un klasifikācija.		
4.2.11.	Veikt mirstoša pacienta aprūpi.	Veikt visu vecumu posmu mirstošo pacientu aprūpes vajadzību un vispārējā stāvokļa monitorēšanu un izvērtēšanu. Noteikt aprūpes diagnozes visu vecumu posmu mirstošiem pacientiem. Nodrošināt aprūpi mirstošiem visu vecumu posmu pacientiem. Novērtēt mirstošo visu vecumu pacientu aprūpes rezultātus. Veikt pacientu pēcnāves aprūpi un sniegt emocionālo atbalstu viņu ģimenēm vai likumiskajiem pārstāvjiem.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Psiholoģiska krīze, krīzes gaita, krīzes intervence. <u>Lietošanas līmenī:</u> Mirstoša pacienta aprūpe - miršanas stadijas (psiholoģiskie un fizioloģiskie aspekti). Efektīvas terapeitiskas saskarsmes stratēģijas un paņēmieni darbā ar mirstošiem pacientiem, viņu ģimeni vai likumiskajiem pārstāvjiem. Aprūpes process, aprūpes diagnozes un klasifikācija.	Spēja nodrošināt aprūpi mirstošam pacientam.	6.LKI
4.2.12.	Ievērot infekciju kontroles principus.	Nodrošināt izolācijas pasākumus dažādu infekciju gadījumā.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Epidēmiskais process.	Spēja ievērot infekciju kontroles principus.	6.LKI

**4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
		Nodrošināt ar veselības aprūpi saistītu infekciju novēršanu, kā arī šo infekciju gadījumos nodrošināt izolācijas pasākumus. Sagatavot medicīnas ierīces un materiālus sterilizācijai. Nodrošināt medicīnas ierīču un materiālu uzglabāšanu. Nodrošināt infekcijas kontroles pasākumus atbilstoši normatīvajam regulējumam. Ievērot veselības aprūpes atkritumu savākšanas, šķirošanas un transportēšanas noteikumus.	Bioloģiskie riska faktori. Mikrobioloģiskā drošība. Infekciju kontroles process. Dezinfekcijas un sterilizācijas metodes. Infekciju kontroles un profilakses pamatprincipi.		
4.3.	Izglītošana (māsu praksē):				
4.3.1.	Veikt nepārtrauktu savu zināšanu un prasmju izvērtēšanu, uzturēšanu un pilnveidošanu.	Izvērtēt savu darbību efektivitāti un atbilstību aktuālajiem reglamentējošiem dokumentiem, lai plānotu savu zināšanu pilnveides procesu. Izvērtēt un izvēlēties atbilstošus zināšanu apguves resursus. Sadarboties ar vadošajām institūcijām izglītošanās resursu plānošanā. Pilnveidot zināšanas par savas fiziskās, psiholoģiskās un	<u>Lietošanas līmenī:</u> Veselības aprūpes nozares un profesijas reglamentējošie normatīvie akti. Zināšanu apguves resursu veidi. Fiziskās, psiholoģiskās un emocionālās veselības uzturēšana.	Spēja veikt nepārtrauktu savu zināšanu un prasmju izvērtēšanu, uzturēšanu un pilnveidošanu.	6.LKI

**4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
		emocionālās veselības uzturēšanu un spēt tās pielietot. Nodrošināt atbilstību normatīvā regulējuma prasībām. Pārzināt lēmumu pieņemšanas procesa posmus un spēt tos pielietot. Pārzināt problēmu risināšanas procesu un to pielietot.			
4.3.2.	Izglītot citus veselības un sociālās aprūpes komandas dalībniekus.	Balstīties uz jaunākajiem pierādījumiem māsziņībās un citās saistošās zinātnes jomās, realizējot izglītošanas procesu. Pārzināt veidus un resursus, kā iegūt jaunāko informāciju, lai realizētu kompetentu un ētisku izglītošanu. Izmantot kritisko domāšanu informācijas iegūšanas un interpretācijas procesā, lai noskaidrotu indivīda mācīšanās vajadzības, izveidotu, realizētu un izvērtētu izglītošanas plānu. Noteikt prioritātes plānojot un realizējot mācību procesu. Izvērtēt mācību rezultātus, izmantojot zinātniski pamatotus kritērijus. Veidot profesionālu mācību vidi.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Mācīšanas un mācīšanās teorijas un metodes, mācīšanās stili, personību tipoloģijas. Pieaugušo mācīšanās teorijas. Mācību metodes. Indivīda izglītošana un grupas izglītošana. Mācīšanās process un komunikācija.	Spēja izglītot citus veselības un sociālās aprūpes komandas dalībniekus.	6.LKI

**4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
		Veikt mācību procesa dokumentēšanu.			
4.3.3.	Veikt māsu izglītošanu.	Atbalstīt savstarpējo mācīšanās un zināšanu apmaiņu. Plānot un realizēt mācību procesu māsām mūžizglītības kontekstā. Veicināt normatīvo dokumentu satura evolūciju atbilstoši mainīgajiem sociālekonomiskajiem apstākļiem. Veicināt veselīga uzvedības modeli profesionālajā vidē.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Mācīšanas un mācīšanās teorijas un metodes, mācīšanās stili, personības tipoloģija. Mentordarbība. Pieaugušo mācīšanās teorijas. Mācību metodes. Indivīda izglītošana un grupas izglītošana. Mācīšanās process un komunikācija.	Spēja veikt māsu izglītošanu.	6.LKI
4.3.4.	Izglītēt pacientus un viņu ģimeni vai likumiskos pārstāvjus akūtu slimību gadījumā.	Izmantot biomedicīnisko modeli pacientu izglītošanā akūtās situācijās. Pārzināt un spēt izskaidrot klīniskās procedūras pacientam un ģimenei vai likumiskajiem pārstāvjiem. Izmantot atgriezenisko saiti, lai pārlicinātos par izpratnes līmeni nodrošinot aprūpes un ārstēšanas kvalitāti. Atpazīt dažādus kognitīvos un mācīšanās ierobežojumus, izvēlēties pacientu izglītošanai piemērotus mācību līdzekļus.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Veselības uzvedība. Veselības jēdziens. Etnisko īpatnību un reliģisko tradīciju ietekme uz veselības uzvedību. Mācīšanās un mācīšanās teorijas un metodes, mācīšanās stili, personību tipoloģijas. Pieaugušo mācīšanās teorijas. Mācību metodes. Indivīda izglītošana un grupas izglītošana. Mācīšanās process un komunikācija.	Spēja izglītēt pacientus un viņu ģimeni vai likumiskos pārstāvjus akūtu slimību gadījumā.	6.LKI

**4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)
4.3.5.	Izglītot pacientu un viņu ģimeni vai likumiskos pārstāvjus hronisku slimību gadījumā.	Izmantot biopsihosociālo modeli pacientu izglītošanā hronisku slimību gadījumā. Sniegt nepieciešamo informāciju un atbalstu informētu lēmumu pieņemšanā attiecībā uz aprūpes un ārstēšanas stratēģijām. Respektēt pacienta izvēli un pieņemtus lēmumus attiecībā uz veselības uzvedību. Iesaistīt indivīdu mācību procesā, izmantojot piemērotas mācību metodes, tehnoloģijas un atbilstošas mācīšanās teorijas. Noteikt īstermiņa un ilgtermiņa mērķus pacienta veselības uzlabošanā, balstoties uz indivīda spējām, vērtībām un resursiem. Izvirzīt mērķus, kuri ir izmērāmi un reālistiski, definēt to sasniegšanas mērīšanas kritērijus. Pārzināt multikulturālo īpatnību ietekmi uz pacientu lēmumiem.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Hronisku slimību ietekme uz dzīves kvalitāti. Uzvedības ietekme uz veselību. Motivācijas teorijas. Mācīšanās un mācīšanās teorijas un metodes, mācīšanās stili, personību tipoloģijas. Pieaugušo mācīšanās teorijas. Mācību metodes. Indivīda izglītošana un grupas izglītošana. Mācīšanās process un komunikācija.	Spēja izglītot pacientu un viņu ģimeni vai likumiskos pārstāvjus hronisku slimību gadījumā. 6.LKI
4.3.6.	Izglītot sabiedrību.	Pārzināt sabiedrības veselības tendences. Sadarboties ar kompetentām institūcijām veselīgu uzvedību veicinošas vides attīstībai.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Sabiedrības veselības tendences. <u>Lietošanas līmenī:</u> Veselīgu uzvedību veicinoša vide.	Spēja izglītot sabiedrību. 6.LKI

4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes, PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences					
Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
		Piedalīties komunikācijā masu saziņas līdzekļos par sabiedrībai aktuālām veselības tēmām. Iesaistīties veselīgu uzvedību veicinošos pasākumos dažādu vecuma grupu indivīdiem.	Publiskās uzstāšanās māksla. Prezentāciju un vizualizāciju veidošana. Sabiedrības veselības veicināšana un slimību profilakse.		
4.4.	Līderības un vadības nodrošināšana mūsu praksē:				
4.4.1.	Uzturēt pozitīvu profesijas tēlu.	Izcelt profesionālās vērtības. Apzināties un prast prezentēt profesijas nozīmīgumu un unikalitāti.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Publiskās uzstāšanās māksla. Prezentāciju un vizualizāciju veidošana. Profesijas identitāte.	Spēja veidot un uzturēt pozitīvu profesijas tēlu.	6.LKI
4.4.2.	Vadīt veselības aprūpes darba nodrošināšanai nepieciešamos resursus.	Vadīt, uzņemties līdera lomu un deleģēt uzdevumus. Iegūt, novērtēt un analizēt informāciju par pacienta veselību un tās ietekmējošajiem faktoriem. Plānot resursu nodrošināšanu veselības aprūpes veikšanai. Izprast organizācijas mērķus, filozofiju, kultūru un funkcionēšanu.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Organizācijas filozofija kultūra un funkcionēšana. Efektīvas organizācijas vadības principi. <u>Lietošanas līmenī:</u> Resursu izmantošana Līderība un vadība.	Spēja vadīt veselības aprūpes darba nodrošināšanai nepieciešamos resursus.	6.LKI
4.4.3.	Darboties starpnozaru komandā.	Veidot sadarbību ar visiem veselības aprūpē iesaistītajiem. Sniegt informāciju veselības aprūpē iesaistītajiem sadarbības	<u>Lietošanas līmenis:</u> Komandas vadība. Starpnozaru sadarbība.	Spēja darboties starpnozaru komandā.	6.LKI

**4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
		partneriem par pacienta aprūpi un vajadzībām.			
4.4.4.	Iesaistīties veselības aprūpes pārmaiņu procesā.	Izmantot veselības aprūpes pārmaiņu realizēšanai zinātniski pamatotu informāciju. Motivēt un iesaistīt darbiniekus veselības aprūpes pārmaiņu procesā. Veidot pozitīvu attieksmi veselības aprūpes pārmaiņu procesa gaitā.	<u>Lietošanas līmenis:</u> Projektu vadība. Risku vadība. Pārmaiņu vadība.	Spēja iesaistīties veselības aprūpes pārmaiņu procesā.	6.LKI
4.5.	Klīnisko procedūru veikšana:				
4.5.1.	Nodrošināt iespēju robežās komfortablu un drošu vidi pacientam.	Veikt darbības pacienta higiēnas un komforta nodrošināšanai. Veikt klīniskās procedūras pacienta higiēnas nodrošināšanai. Veikt pacienta pozicionēšanu un pārvietošanu. Pielietot fiksējošos mehānismus.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Pacienta ķermeņa higiēna. Fizioloģiskie termoregulācijas procesi. Ergonomijas principi. Pacienta drošības principi.	Spēja nodrošināt pacientam labāko iespējamo komforta līmeni un drošu vidi.	6.LKI
4.5.2.	Veikt medikamentozo aprūpi.	Ievadīt medikamentus enterāli. Ievadīt medikamentus parenterāli. Lietot zāļu devu kalkulācijas metodes. Administrēt perorālos medikamentus.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Asins komponentu veidi. Pirmstransfūzijas un transfūzijas testi. Antimikrobā rezistence un atbildīga antibiotiku lietošana. <u>Lietošanas līmenī:</u>	Spēja administrēt medikamentozos un ārstniecības līdzekļus.	6.LKI

**4. Profesionālās darbības pamatzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)
		Sagatavot medikamentus ievadīšanai. Ievadīt medikamentus caur pacienta ādu un gļotādu. Ievadīt medikamentus caur zondi. Ievadīt insulīnu un antikoagulantus. Veikt intrakutānas, subkutānas, intramuskulāras injekcijas. Veikt intravenozās injekcijas. Ievadīt perifēro intravenozo katetru. Administrēt intravenozās infūzijas (uzturēšanu, pārtraukšanu). Ievadīt medikamentus intravenozi caur infūzijas sūkņiem (infuzomats, perfuzors), ievadīt dozētus medikamentus. Ievadīt medikamentus caur epidurālo katetru. Ievadīt medikamentus caur centrālo venozo katetru. Ievadīt medikamentus intraosāli. Nodrošināt inhalācijas, medikamentu ievadīšanu	Terminoloģija. Drošas medikamentu administrēšanas principi. Medikamentu un ārstniecības līdzekļu izrakstīšana, normatīvais regulējums. Farmakokinētika un farmakodinamika. Pēctranfūzijas novērošana. Enterālā un parenterālā ievade. Transfūzijas reakcijas un rīcība.	

**4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
		elpceļos, izmantojot nebulaizeru. Izprast drošu asins komponentu administrēšanu. Izrakstīt medikamentus un ārstniecības līdzekļus saskaņā ar normatīvo aktu prasībām.			
4.5.3.	Veikt brūču aprūpi.	Veikt primāro un sekundāro brūču aprūpi. Veikt primāro šuvju uzlikšanu. Veikt hronisko brūču aprūpi. Lietot atbilstošos ārstniecības līdzekļus.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Akūtu un hronisku brūču aprūpe. Aprīkojums šuvju uzlikšanai un noņemšanai. Hronisku brūču veidošanās un attīstības principi. Šuvju uzlikšanas un noņemšanas tehnika. Dažādas tehnoloģijas brūču aprūpē. Desmurģijas principi.	Spēja veikt brūču aprūpi.	6.LKI
4.5.4.	Nodrošināt oksigenāciju pacientam.	Izvērtēt oksigenizāciju un nodrošināt skābekļa terapiju. Veikt elpceļu atsūkšanu/sanācību. Veikt traheostomas aprūpi. Nodrošināt posturālo drenāžu. Veikt elpošanas tilpuma mērīšanu ar spirometru un pīķa plūsmas mērīšanu.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Elpceļu caurejamības nodrošināšanas un saglabāšanas metodes. Oksigenācijas efektivitātes nodrošināšanas un novērtēšanas metodes. Elpošanas rehabilitācija. Dažādas tehnoloģijas oksigenācijas nodrošināšanā.	Spēja izvērtēt un nodrošināt pacienta oksigenāciju.	6.LKI

**4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
4.5.5.	Nodrošināt šķidruma un uztura uzņemšanu pacientam.	Nodrošināt uztura uzņemšanu pacientam. Ievadīt nazogastrālo zondi. Veikt pacienta parenterālo barošanu. Izvērtēt uzņemtā un izvadītā šķidruma bilanci.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Faktori, kas ietekmē uztura un šķidruma līdzsvaru. Metodes uztura un šķidruma līdzsvara novērtēšanai. Uztura un šķidruma nepieciešamība visos vecumos. Funkcionāli gastrointestinālā trakta traucējumi. Uztura un šķidruma uzņemšanas metodes. Dažādas tehnoloģijas enterālās un parenterālās ēdināšanas nodrošināšanā. Malnutricijas riska novērtēšana. Ķermeņa masas indeksa noteikšana.	Spēja nodrošināt šķidruma un uztura uzņemšanu pacientam.	6.LKI
4.5.6.	Nodrošināt klīniskās procedūras eliminācijas procesiem.	Veikt klīniskās procedūras uroģenitālā eliminācijas procedūru nodrošināšanai. Veikt klīniskās procedūras gastrointestinālās eliminācijas procedūru nodrošināšanai.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Eliminācijas procesa fizioloģija un patoloģija. Eliminācijas nodrošināšanai nepieciešamais aprīkojums. Klizmu veidi. Stomu veidi. Faktori, kas ietekmē elimināciju. Dažādas tehnoloģijas uroģenitālā un gastrointestinālās eliminācijas nodrošināšanā.	Spēja nodrošināt klīniskās procedūras eliminācijas procesiem.	6.LKI

**4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
4.5.7.	Sagatavot pacientu diagnostiskajām un ārstnieciskajām procedūrām.	Sagatavot pacientu dažādu veidu diagnostiskajām procedūrām un piedalīties tās veikšanā. Sagatavot pacientu dažādu veidu ārstnieciskajām procedūrām un piedalīties tās veikšanā. Sagatavot pacientu dažādu veidu ķirurģiskām diagnostiskām un ārstnieciskām operācijām.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Medicīniskās tehnoloģijas diagnostikā. Invazīvo manipulāciju un procedūru tehnika ārstniecībā un diagnostikā. Laboratoriskās izmeklēšanas metodes. Diagnostiskās radioloģijas metodes. Endoskopiskās izmeklēšanas metodes. Funkcionālās diagnostikas metodes. <u>Lietošanas līmenī:</u> Aseptikas un antiseptikas principi. Pacienta sagatavošana. Aprīkojums invazīvo manipulāciju un procedūru sagatavošanai. Vitālo funkciju rādītāji. Antropometrisko dati. Pacienta sagatavošana un paraugu savākšana laboratoro testu veikšanai.	Spēja sagatavot un līdzdarboties pacientu diagnostiskajām un ārstnieciskajām procedūrām un piedalīties to veikšanā.	6.LKI
4.5.8.	Veikt dažādu veidu imobilizāciju.	Lietot ekstenzijas, bandāžas. Lietot drošas pacienta pārvietošanas metodes. Lietot ģipša pārsējus. Izmantot atbalsta palīgierīces.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Imobilizācijas principi. Palīgīdzekļu izmantošanas principi.	Spēja veikt pacientam dažādu veidu imobilizāciju.	6.LKI

**4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
4.5.9.	Nodrošināt pacienta mobilizāciju.	Veikt pacienta aktīvo mobilizēšanu. Veikt pacienta pasīvo mobilizēšanu.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Aktīvās mobilizācijas veidi un tehnika. Pasīvās mobilizācijas veidi un tehnika. Mobilitātes terapijas pamatprincipi tehnika un elementi.	Spēja nodrošināt pacienta mobilizāciju.	6.LKI

**5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
VISPĀRĒJĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Vispārējās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
5.1.	Lietot valsts valodu.	Sazināties mutiski un rakstiski dažādās situācijās, Ievērot latviešu literārās valodas normas lietiskajā un darījumu stilā. Pārvaldīt un piemērot savu saziņu situācijas prasībām. Lietot profesionālo terminoloģiju latviešu valodā. Meklēt un apstrādāt informāciju. Pārliecinoši un atbilstīgi kontekstam formulēt un izteikt savus mutiskos un rakstiskos argumentus.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Vārdu krājums. Funkcionālā gramatika. Valodas funkcijas. Verbālās mijiedarbības veidi. Literārā un neliterārā teksta specifika. Valodas stili un intonāciju iezīmes. Valodas un komunikācijas daudzveidība dažādos kontekstos.	Spēja korekti komunicēt ar kolēģiem, lietojot profesionālo terminoloģiju, un sazināties ar pacientiem un viņu ģimeni vai likumiskajiem pārstāvjiem gan mutiski, gan rakstiski, nodrošinot korektas un literārās valodas normām atbilstošas informācijas sniegšanu valsts valodā. Spēja loģiski argumentēt, diskutēt, prezentēt savu nostāju, paust viedokli un iegūt nepieciešamo informāciju.	6.LKI
5.2.	Lietot vismaz vienu svešvalodu.	Sazināties svešvalodā. Ievērot literārās valodas normas. Lietot profesionālo terminoloģiju.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Svešvalodas lietojums mutvārdu un rakstu formā. Rakstu valodas kultūra. Profesionālā terminoloģija.	Spēja sazināties svešvalodā un korekti lietot profesionālo terminoloģiju.	6.LKI
5.3.	Strādāt individuāli un komandā, plānojot savu un citu cilvēku darbu.	Vadīt aprūpes komandas darbu. Ievērot ētikas un organizācijas iekšējos darba kārtības noteikumus. Veidot pozitīvu komunikāciju aprūpē iesaistītam personālam.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Laika plānošanas paņēmieni Darbu secību plānošana Darba vides organizācijas process un vadīšana Pašorganizācija darba procesā Darbs komandā	Spēja veidot pozitīvu darba vidi, kas vērsta uz sasniegumiem un izaugsmi. Spēja plānot un organizēt darbu, lai veiktu konkrētus uzdevumus savā profesijā.	6.LKI

**5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
VISPĀRĒJĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Vispārējās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
5.4.	Ievērot darba aizsardzības, ugunsdrošības, vides aizsardzības un civilās aizsardzības prasības.	Uzturēt savu darba vietu atbilstoši darba aizsardzības prasībām. Ievērot darba aizsardzības un vides aizsardzības prasības darba pienākumu veikšanā. Izvērtēt vides faktoru ietekmi uz savu un pacienta veselību. Rīkoties atbilstoši ugunsdrošības, elektrodrošības un civilās aizsardzības noteikumiem.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Ugunsdrošības normatīvie akti. Elektrodrošības normatīvie akti. Vides aizsardzības normatīvie akti. Civilās aizsardzības noteikumi. Ugunsdzēsības līdzekļu veidi. <u>Lietošanas līmenī:</u> Darba apstākļi un cilvēka veselība kā dzīves kvalitātes nosacījums. Drošas darba vides nosacījumi.	Spēja precīzi ievērot darba aizsardzības un personīgās aizsardzības prasības, rūpējoties par savu un pacientu drošību. Spēja ievērot civilās aizsardzības un vides aizsardzības prasības.	6.LKI
5.5.	Ievērot darba tiesisko attiecību normas.	Piemērot normatīvos aktus, kas regulē darba tiesiskās attiecības. Ievērot darba devēja un darbinieka pienākumus un tiesības. Ievērot iekšējās kārtības noteikumus.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Darba tiesisko attiecību normas Iekšējās kārtības noteikumi	Spēja veikt darba uzdevumus, ievērojot prasības darba tiesisko attiecību jomā.	6.LKI
5.6.	Lietot informācijas un komunikācijas tehnoloģijas, t.sk. biroja tehniku.	Lietot informācijas tehnoloģijas un e-veselības sistēmu māsu praksē. Lietot datoru. Pieklūt interneta pakalpojumiem un lietot tos. Meklēt un apkopot informāciju. Apstrādāt un kritiski izvērtēt informāciju. Izmantot rīkus, lai veidotu, saprastu un nodotu sarežģītu informāciju.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Datora programmas (teksta apstrāde, elektroniskās tabulas, datubāzes, informācijas uzglabāšana, vadība un e-veselība u.c.). Interneta iespējas un potenciālie riski, izmantojot elektroniskos saziņas līdzekļus (e-pastu, tīkla rīkus), informācijas pārraidei un sadarbībai tīklā).	Spēja pārliecinoši un kritiski (droši) izmantot informācijas tehnoloģijas.	6.LKI

**5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
VISPĀRĒJĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Vispārējās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)
		Komunicēt sadarbības tīklos, izmantojot internetu.	Interneta izmantošanas juridiskie un ētiskie principi.	
5.7.	Ievērot ētiku, bioētiku un cilvēktiesības profesionālajā darbībā.	Ievērot ētikas pamatprincipus, t.sk. deontoloģijas principus. Ievērot profesionālo ētiku un bioētiku. Darboties atbilstoši profesionālās ētikas normām un normatīvajam regulējumam.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Ētikas pamatprincipi. Profesionālā ētika un bioētika. Cilvēktiesības. Profesionālās darbības normatīvais regulējums. Deontoloģijas principi.	Spēja realizēt aprūpes procesu ievērojot ētikas, bioētikas un cilvēktiesību un deontoloģijas pamatprincipus profesionālajā darbībā.
5.8.	Lietot sociālās un pilsoniskās prasmes.	Efektīvi iesaistīties sabiedrības pārvaldē kopā ar citiem. Efektīvi komunicēt dažādās vidēs. Pārvaldīt stresu.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Sabiedrības sociālā un politiskā struktūra. Eiropas sabiedrības multikulturālisma principi. Nacionālo kultūru identitātes mijiedarbošanās ar Eiropas identitāti. Demokrātijas principi. Sociālā daudzveidība un vienlīdzības princips. Sabiedrības ilgtspējīgas attīstības veicināšanas principi. <u>Lietošanas līmenī:</u> Lietišķā komunikācija.	Spēja demonstrēt personīgās, starppersonu un starpkultūru prasmes, kas nodrošina indivīda aktīvu un efektīvu daļību darbā un sabiedriskajā dzīvē.
5.9.	Līdzdarboties civilās aizsardzības un katastrofu pārvaldībā.	Pēc iespējas nodrošināt sabiedrībai minimāli nepieciešamās	<u>Izpratnes līmenī:</u> Cilvēku, vides un īpašuma drošība. <u>Lietošanas līmenī:</u>	Spēja līdzdarboties ārkārtas situācijās, reaģējot uz esošajiem un iespējamajiem draudiem.

**5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
VISPĀRĒJĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Vispārējās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
		amatvairadzības katastrofas un tās draudu gadījumā. Sniegt palīdzību katastrofā cietušajiem un mazināt kaitējumu.	Preventīvie pasākumi. Rīcība katastrofu gadījumā.		
5.10.	Pilnveidot profesionālo kvalifikāciju.	Izvērtēt savas profesionālās izaugsmes vajadzības un turpināt attīstību. Pielietot profesionālā distresa profilakses un pārvarēšanas metodes. Noteikt savas profesionālās izaugsmes vajadzības un mērķus. Izstrādāt un īstenot savas profesionālās izaugsmes un tālākizglītības plānu. Novērtēt savu profesionālo pilnveidi, novērtēt tās ietekmi uz praksi.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Personīgā izaugsme un attīstība. Veselība un veselības veicināšana, indivīda paradumi un uzvedības modeļi, dzīvesveids. Profesionālā distresa un izdegšanas jēdziens, profilakses un pārvarēšanas metodes, pašpalīdzības koncepts, supervīzija. Profesionālās izaugsmes un tālākizglītības plāna izstrāde un īstenošana. Pašizglītošanās. Profesionālās pilnveides novērtēšana. Profesionālās pieredzes analīze un karjeras plānošana, stipro un vājo pušu apzināšanās, mācību vajadzības, to noteikšana.	Spēja veikt nepārtrauktu profesionālo pilnveidi.	6.LKI
5.11.	Izmantot kritisko domāšanu lēmumu pieņemšanā.	Izprast kritiskās domāšanas nozīmi pacientu aprūpē. Identificēt un definēt problēmu. Izpētīt situāciju, apkopot informāciju un izvērtēt datus. Izvirzīt, analizēt un novērtēt alternatīvus risinājumus, izdarīt secinājumus un pieņemt lēmumus.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Problēmu atklāšana un definēšana. Situācijas izpēte, informācijas apkopošana, datu analīze un izvērtēšana. Alternatīvu izstrāde, risku analīze, Lēmumu pieņemšana un rezultātu izvērtēšana.	Spēja izmantot kritisko domāšanu lēmumu pieņemšanā.	6.LKI

**5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
VISPĀRĒJĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Vispārējās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
		Uzņemties atbildību par pieņemtajiem lēmumiem un rīcību.	Kritiskā domāšana, tās nozīme pacientu aprūpē.		
5.12.	Pielietot jaunākos uz pierādījumiem balstītos sasniegumus.	Izmantot uz pierādījumiem balstītu profesionālo informāciju. Izvērtēt jaunākos uz pierādījumiem balstītos pētījumus un, atbilstoši klīniskajai situācijai, integrēt tos aprūpes darbā. Sekot jaunāko medicīnisko tehnoloģiju un zinātnisko sasniegumu attīstībai. Integrēt inovācijas māsu praksē.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Tehnoloģijas un zinātniskie sasniegumi veselības aprūpē. Pārmaiņu process. <u>Lietošanas līmenī:</u> Profesionālās informācijas avotu atlase un apstrāde. Pierādījumos balstītas aprūpes koncepcija, nozīme, iespējas, zinātnisko publikāciju veidi.	Spēja izmantot pierādījumos balstītus sasniegumus māsu praksē.	6.LKI
5.13.	Līdzdarboties veselības aprūpes un sociālās labklājības jomas pētījumos un projektos.	Identificēt pētnieciskās problēmas, pamatot to aktualitāti. Iesaistīties un līdzdarboties pētījumos. Integrēt pētījumu rezultātus māsu praksē. Iesaistīties un līdzdarboties projektos saistībā ar veselības aprūpi un sociālo labklājības jomu, to izstrādes un norises pamatprincipus.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Pētniecības nozīme veselības aprūpē, pētniecības principi, ētiskie aspekti, regulējošie normatīvie akti, pētījuma dizaina veidi, pētnieciskā darba cikls. Pētījuma problēma, aktualitāte. Pētniecības pamatprincipi. Pārmaiņu process veselības aprūpē. Projektu vadības pamatprincipi. Veselības aprūpes sistēma.	Spēja līdzdarboties veselības aprūpes un sociālās labklājības jomas pētījumos un projektos.	6.LKI

Vispārīga informācija	
Profesijas standarta iesniedzējs	Iesniedz Veselības ministrija (reģistrācijas Nr.90001474921), kontaktpersona turpmākai saziņai - Veselības ministrijas Nozares cilvēkresursu attīstības nodaļas vecākā eksperte Dace Roga, e-pasta adrese: dace.roga@vm.gov.lv , tālr. 67876093. MĀSAS PROFESIJAS STANDARTU izstrādājusi ar Veselības ministrijas 2017.gada 21.februāra rīkojumu Nr.50 "Māsu un vecmātes profesijas un specialitāšu izvērtēšana" izveidotā darba grupa, kuras sastāvā bija pārstāvji no Latvijas Māsu asociācijas, Latvijas Vecmāšu asociācijas, SIA "Vidzemes slimnīca", Jelgavas pilsētas slimnīcas, SIA "Rīgas Dzemdību nams", Latvijas Veselības un sociālās aprūpes darbinieku arodbiedrības, Latvijas Ārstniecības un aprūpes darbinieku arodbiedrības, Rīgas Stradiņa universitātes, Latvijas Universitātes un Veselības ministrijas pārstāvji.
Profesijas standarta ekspertu darba grupa	Līga Vernerā – Satiksmes ministrijas Aviācijas departamenta vecākā referente; Kristīne Kļaviņa – Veselības ministrijas Nozares cilvēkresursu attīstības nodaļas vadītāja; Dace Roga – Veselības ministrijas Nozares cilvēkresursu attīstības nodaļas vecākā eksperte; Aina Liepiņa – Labklājības ministrijas Darba tirgus politikas departamenta vecākā eksperte; Inga Millere – Rektoru padome, Rīgas Stradiņa Universitātes Sabiedrības veselības un sociālās labklājības fakultātes dekāne; Ilze Ortveina – Latvijas māsu asociācijas viceprezidente; Ilze Laimiņa – Latvijas Ambulatorās medicīnas māsu un sociālās aprūpes darbinieku asociācijas pārstāve, ķirurģiskās aprūpes māsa; Raija Šēle – Latvijas Pirmsskolas iestāžu un skolas medicīnas māsu biedrības pārstāve; Una Andersone – Latvijas Lielo slimnīcu asociācija, Bērnu klīniskās universitātes slimnīcas juriste.
Profesijas standarta saskaņošana PINTSA	<i>12.08.2020</i>
Profesijas standarta iepriekš saskaņotās redakcijas	<i>Izglītības un zinātnes ministrijas 2003. gada 7. janvāra rīkojums Nr. 6</i>